

قانون بازار اوراق بهادار جمهوری اسلامی ایران

فصل اول - تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱. اصطلاحات و واژه هایی که در این قانون به کار رفته است، دارای معانی زیر می باشند:

۱. **شورای عالی بورس و اوراق بهادار:** شورایی است که به موجب ماده (۳) این قانون تشکیل می شود، و بعد از این "شورا" نامیده می شود.
۲. **سازمان بورس و اوراق بهادار:** سازمانی است که به موجب ماده (۵) این قانون تشکیل می شود، و بعد از این "سازمان" نامیده می شود.
۳. **بورس اوراق بهادار:** بازاری متشکل و خودانتظام است که اوراق بهادار در آن توسط کارگزاران و یا معامله گران طبق مقررات این قانون، مورد دادوستد قرار می گیرد. بورس اوراق بهادار (که از این پس بورس نامیده می شود) در قالب شرکت سهامی عام تأسیس و اداره می شود.
۴. **هیئت داور:** هیئتی است که به موجب ماده ۳۷ این قانون تشکیل می شود.
۵. **کانون:** کانون های کارگزاران، معامله گران، بازارگردانان، مشاوران، ناشران، سرمایه گذاران و سایر مجامع مشابه، تشکل های خود انتظامی است که به منظور تنظیم روابط بین اشخاصی که طبق این قانون به فعالیت در بازار اوراق بهادار اشتغال دارند، طبق دستورالعمل های مصوب "سازمان" به صورت مؤسسه غیردولتی، غیرتجاری و غیرانتفاعی به ثبت می رسند.
۶. **تشکل خودانتظام:** تشکلی است که برای حسن انجام وظایفی که به موجب این قانون بر عهده دارد و همچنین برای تنظیم فعالیت های حرفه ای خود و انتظام بخشیدن به روابط بین اعضا، مجاز است ضوابط و استاندارد های حرفه ای و انضباطی را که لازم می داند، با رعایت این قانون، وضع و اجرا کند.
۷. **شرکت سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه:** شرکتی است که امور مربوط به ثبت، نگهداری، انتقال مالیات اوراق بهادار و تسویه وجوه را انجام می دهد.

۸. **بازارهای خارج از بورس:** بازاری است در قالب شبکه ارتباط الکترونیک یا غیرالکترونیک که معاملات اوراق بهادار در آن بر پایه مذاکره صورت می‌گیرد.
۹. **بازار اولیه:** بازاری است که اولین عرضه و پذیره‌نویسی اوراق بهادار جدیدالانتشار در آن انجام می‌شود و منابع حاصل از عرضه اوراق بهادار در اختیار ناشر قرار می‌گیرد.
۱۰. **بازار ثانویه:** بازاری است که اوراق بهادار، پس از عرضه اولیه، در آن مورد دادوستد قرار می‌گیرد.
۱۱. **بازار مشتقه:** بازاری است که در آن قراردادهای آتی و اختیار معامله مبتنی بر اوراق بهادار یا کالا دادوستد می‌شود.
۱۲. **ناشر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را به نام خود منتشر می‌کند.
۱۳. **کارگزار:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها معامله می‌کند.
۱۴. **کارگزار/معامله‌گر:** شخص حقوقی است که اوراق بهادار را برای دیگران و به حساب آن‌ها و یا به نام و حساب خود معامله می‌کند.
۱۵. **بازارگردان:** کارگزار/معامله‌گری است که با اخذ مجوز لازم با تعهد به افزایش نقدشوندگی و تنظیم عرضه و تقاضای اوراق بهادار معین و تحدید دامنه نوسان قیمت آن، به دادوستد آن اوراق می‌پردازد.
۱۶. **مشاور سرمایه‌گذاری:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص، درباره خرید و فروش اوراق بهادار، به سرمایه‌گذار مشاوره می‌دهد.
۱۷. **سب‌گردان:** شخص حقوقی است که در قالب قراردادی مشخص و به منظور کسب انتفاع، به خرید و فروش اوراق بهادار برای سرمایه‌گذار می‌پردازد.
۱۸. **شرکت تأمین سرمایه:** شرکتی است که به عنوان واسطه بین ناشر اوراق بهادار و عامه سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند، و می‌تواند فعالیت‌های کارگزاری، معامله‌گری، بازارگردانی، مشاوره، سب‌گردانی، پذیره‌نویسی، تعهد پذیره‌نویسی و فعالیت‌های مشابه را با اخذ مجوز از "سازمان" انجام دهد.
۱۹. **صندوق بازنشستگی:** صندوق سرمایه‌گذاری است که با استفاده از طرح‌های پس‌انداز و سرمایه‌گذاری، مزایای تکمیلی را برای دوران بازنشستگی اعضای آن فراهم می‌کند.
۲۰. **صندوق سرمایه‌گذاری:** نهادی مالی است که فعالیت اصلی آن سرمایه‌گذاری در اوراق بهادار می‌باشد و مالکان آن به نسبت سرمایه‌گذاری خود، در سود و زیان صندوق شریک‌اند.

۲۱. **نهاد های مالی:** منظور نهاد های مالی فعال در بازار اوراق بهادارانند که از آن جمله می‌توان به "کارگزاران"، "کارگزاران/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "مؤسسات رتبه‌بندی"، "صندوق های سرمایه‌گذاری"، "شرکت های سرمایه‌گذاری"، "شرکت های پردازش اطلاعات مالی"، "شرکت های تأمین سرمایه" و "صندوق های بازنشستگی" اشاره کرد.
۲۲. **شرکت مادر (هلدینگ):** شرکتی که با سرمایه‌گذاری در شرکت سرمایه‌پذیر جهت کسب انتفاع، آن قدر حق رأی کسب می‌کند که برای کنترل عملیات شرکت، هیئت مدیره را انتخاب کند و یا در انتخاب اعضای هیئت مدیره مؤثر باشد.
۲۳. **ارزش‌یاب:** کارشناس مالی‌ای است که دارایی‌ها و اوراق بهادار موضوع این قانون را مورد ارزشیابی قرار دهد.
۲۴. **اوراق بهادار:** هر نوع ورقه یا مستندی است که متضمن حقوق مالی قابل نقل و انتقال برای مالک عین و یا منفعت آن باشد. "شورا" اوراق بهادار قابل معامله را تعیین و اعلام خواهد کرد. مفهوم ابزار مالی و اوراق بهادار در متن این قانون، معادل هم در نظر گرفته شده است.
۲۵. **انتشار:** انتشار عبارت است از صدور اوراق بهادار برای عرضه عمومی.
۲۶. **عرضه عمومی:** عرضه اوراق بهادار منتشره به عموم جهت فروش.
۲۷. **عرضه خصوصی:** فروش مستقیم اوراق بهادار توسط "ناشر" به سرمایه‌گذاران نهادی است.
۲۸. **پذیره‌نویسی:** فرآیند خرید اوراق بهادار از ناشر و یا نماینده قانونی آن و تعهد پرداخت وجه کامل آن طبق قرارداد.
۲۹. **تعهد پذیره‌نویسی:** تعهد شخص ثالث برای خرید اوراق بهاداری که ظرف مهلت "پذیره‌نویسی" به فروش نرسد.
۳۰. **اعلامیه پذیره‌نویسی:** اعلامیه‌ای است که از طریق آن، اطلاعات مربوط به ناشر و اوراق بهادار قابل پذیره‌نویسی در اختیار عموم قرار می‌گیرد.
۳۱. **بیانیه ثبت:** مجموعه فرم‌ها، اطلاعات، و اسناد و مدارکی است که در مرحله تقاضای ثبت شرکت، به "سازمان" داده می‌شود.

۳۲. اطلاعات نهانی: هرگونه اطلاعات افشاء نشده برای عموم که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم به اوراق بهادار، معاملات یا ناشر آن مربوط می‌شود، و در صورت انتشار، بر قیمت و یا تصمیم سرمایه‌گذاران برای معامله اوراق بهادار مربوط تأثیر می‌گذارد.

۳۳. سبد: مجموعه دارایی های مالی است که از محل وجوه سرمایه‌گذاران خریداری می‌شود.

فصل دوم: ارکان بازار اوراق بهادار

ماده ۲. در راستای حمایت از حقوق سرمایه‌گذاران و با هدف ساماندهی، حفظ و توسعه بازار شفاف، منصفانه و کارای اوراق بهادار و به منظور نظارت بر حسن اجرای این قانون، "شورا" و "سازمان" با ترکیب، وظایف و اختیارات مندرج در این قانون تشکیل می‌شود.

ماده ۳. "شورا" بالاترین رکن بازار اوراق بهادار است که تصویب سیاست های کلان آن بازار را برعهده دارد. اعضای "شورا" به شرح ذیل می‌باشد:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی
 ۲. وزیر بازرگانی
 ۳. رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
 ۴. رؤسای اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران و اتاق تعاون
 ۵. رئیس "سازمان" که به عنوان دبیر "شورا" و سخنگوی "سازمان" نیز انجام وظیفه خواهد کرد.
 ۶. دادستان کل کشور یا معاون وی
 ۷. یک نفر نماینده از طرف "کانون" ها
 ۸. سه نفر خبره مالی منحصراً از بخش خصوصی با مشورت تشکل های حرفه‌ای بازار اوراق بهادار به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیئت وزیران
 ۹. یک نفر خبره منحصراً از بخش خصوصی به پیشنهاد وزیر ذی‌ربط و تصویب هیئت وزیران برای هر "بورس کالایی"
- تبصره ۱- ریاست شورا با وزیر امور اقتصادی و دارایی خواهد بود.
- تبصره ۲- مدت مأموریت اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ پنج سال است، و آنان را نمی‌توان از میان اعضای هیئت مدیره و کارکنان "سازمان" انتخاب کرد.

تبصره ۳- انتخاب مجدد اعضای موضوع بندهای ۷، ۸ و ۹ این ماده حداکثر برای دو دوره امکان پذیر خواهد بود.

تبصره ۴- اعضای موضوع بند ۹، فقط در جلسات مربوط به تصمیم گیری همان بورس شرکت می کنند.

ماده ۴. وظایف "شورا" به شرح زیر می باشد:

۱. اتخاذ تدابیر لازم جهت ساماندهی و توسعه بازار اوراق بهادار و اعمال نظارت عالیه بر اجرای این قانون.
۲. تعیین سیاست ها و خط مشی بازار اوراق بهادار در قالب سیاست های کلی نظام و قوانین و مقررات مربوط.

۳. پیشنهاد آیین نامه های لازم برای اجرای این قانون جهت تصویب هیئت وزیران.

۴. تصویب ابزار های مالی جدید.

۵. صدور، تعلیق، و لغو مجوز فعالیت "بورس" ها، "بازارهای خارج از بورس"، "شرکت های سپرده گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه" و "شرکت های تأمین سرمایه".

۶. تصویب بودجه و صورت های مالی "سازمان".

۷. نظارت بر فعالیت و رسیدگی به شکایت از "سازمان".

۸. تصویب نوع و میزان وصولی های "سازمان" و نظارت بر آن ها.

۹. انتخاب بازرس/حسابرس "سازمان" و تعیین حق الزحمه آن.

۱۰. انتخاب اعضای هیئت مدیره "سازمان".

۱۱. تعیین حقوق و مزایای رییس و اعضای هیئت مدیره "سازمان".

۱۲. انتخاب اعضای "هیئت داور" و تعیین حق الزحمه آنان.

۱۳. اعطای مجوز به "بورس" به منظور عرضه اوراق بهادار شرکت های پذیرفته شده خود در بازار های خارجی.

۱۴. اعطای مجوز پذیرش اوراق بهادار خارجی به "بورس".

۱۵. اعطای مجوز به "بورس" جهت معاملات اشخاص خارجی در "بورس".

۱۶. سایر اموری که به تشخیص هیئت وزیران، به بازار اوراق بهادار مربوط باشد.

تبصره - مصوبات شورا پس از تأیید وزیر امور اقتصادی و دارایی لازم الاجراء خواهد بود.

ماده ۵. "سازمان"، مؤسسه عمومی غیردولتی است که دارای شخصیت حقوقی و مالی مستقل بوده و از محل کارمزد های دریافتی و سهمی از حق پذیرش شرکت ها در "بورس" ها و سایر درآمدها اداره خواهد شد. منابع لازم برای آغاز فعالیت و راهاندازی سازمان یاد شده از محل وجوه امانی شورای بورس نزد سازمان کارگزاران بورس اوراق بهادار تهران تأمین می شود.

تبصره- اساسنامه و تشکیلات "سازمان" حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط "شورا"

تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۶. هیئت مدیره "سازمان" دارای ۵ عضو است که از میان افراد امین و دارای حسن شهرت و تجربه در رشته مالی منحصرأ از کارشناسان بخش غیردولتی به پیشنهاد رئیس "شورا" و با تصویب "شورا" انتخاب می شوند. رئیس "شورا" حکم اعضای هیئت مدیره را صادر می کند.

ماده ۷. وظایف و اختیارات هیئت مدیره "سازمان" به شرح زیر است:

۱. تهیه آیین نامه های لازم برای اجرای این قانون و پیشنهاد آن به شورا.
۲. تهیه و تدوین دستور العمل های اجرایی این قانون.
۳. نظارت بر حسن اجرای این قانون و مقررات مربوط.
۴. ثبت و صدور مجوز "عرضه عمومی" اوراق بهادار و نظارت بر آن.
۵. درخواست صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس "بورس" ها و سایر نهاد هایی که تصویب آن ها بر عهده "شورا" ست.
۶. صدور، تعلیق و لغو مجوز تأسیس "کانون ها" و "نهاد های مالی" موضوع این قانون که در حوزه عمل مستقیم "شورا" نیست.
۷. تصویب اساسنامه "بورس ها"، "کانون ها"، و "نهاد های مالی" موضوع این قانون.
۸. اتخاذ تدابیر لازم جهت پیش گیری از وقوع تخلفات در بازار اوراق بهادار.
۹. اعلام آن دسته از تخلفات در بازار اوراق بهادار که اعلام آن ها طبق این قانون بر عهده "سازمان" است به مراجع ذی صلاح و پی گیری آن ها.
۱۰. ارائه صورت های مالی و گزارش های ادواری در مورد عملکرد "سازمان" و همچنین وضعیت بازار اوراق بهادار به "شورا".
۱۱. اتخاذ تدابیر ضروری و انجام اقدامات لازم به منظور حمایت از حقوق و منافع سرمایه گذاران در بازار اوراق بهادار.

۱۲. ایجاد هماهنگی های لازم در بازار اوراق بهادار و همکاری با سایر نهاد های سیاست گذاری و نظارتی.

۱۳. پیشنهاد به کارگیری "ابزارهای مالی" جدید در بازار اوراق بهادار به شورا.

۱۴. نظارت بر سرمایه گذاری اشخاص حقیقی و حقوقی خارجی در "بورس".

۱۵. تهیه بودجه و پیشنهاد انواع درآمد ها و نرخ های خدمات "سازمان" جهت تصویب توسط "شورا".

۱۶. تصویب سقف نرخ های خدمات و کارمزد های "بورس"، و سایر "تهدا های مالی" موضوع این قانون.

۱۷. صدور تأییدنامه "سازمان" قبل از ثبت شرکت های سهامی عام نزد مرجع ثبت شرکت ها و نظارت "سازمان" بر آن شرکت ها.

۱۸. بررسی و نظارت بر افشای اطلاعات با اهمیت توسط شرکت های ثبت شده نزد "سازمان".

۱۹. همکاری نزدیک و هماهنگی با مراجع حسابداری به ویژه هیئت تدوین استاندارد های حسابرسی.

۲۰. انجام تحقیقات کلان و بلندمدت برای تدوین سیاست های آتی بازار اوراق بهادار.

۲۱. همکاری و مشارکت با مراجع بین المللی و پیوستن به سازمان های مرتبط منطقه ای و جهانی.

۲۲. انجام سایر اموری که از طرف "شورا" به "سازمان" محول شده باشد.

ماده ۸. مدت عضویت هر یک از اعضای هیئت مدیره پنج سال است و انتخاب مجدد آنان برای یک دوره دیگر بلامانع است.

ماده ۹. رئیس هیئت مدیره "سازمان" از بین اعضای هیئت مدیره به پیشنهاد اعضا و تصویب "شورا" برای مدت سی ماه تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- رئیس هیئت مدیره، "رئیس" سازمان و بالاترین مقام اجرایی آن خواهد بود.

تبصره ۲- وظایف و حدود اختیارات رئیس "سازمان" در اساسنامه "سازمان" تعیین خواهد شد.

ماده ۱۰. اشتغال اعضای هیئت مدیره به صورت موظف و تمام وقت بوده و به هیچ وجه حق اشتغال یا پذیرش مسئولیت دیگری در سایر دستگاه ها، بنگاه ها و نهادها اعم از دولتی و غیردولتی را نخواهند داشت.

ماده ۱۱. در صورت برکناری، فوت و یا استعفای هر یک از اعضای هیئت مدیره، جانشین وی برای مدت باقی مانده، ظرف پانزده روز حسب مورد به ترتیب مقرر در ماده (۶) منصوب خواهد شد. شرایط برکناری در اساسنامه "سازمان" قید خواهد شد.

ماده ۱۲. اعضای هیئت‌مدیره قبل از شروع به کار در "سازمان" موظفاند در جلسه "شورا" سوگند یاد کنند که وظایف قانونی خود را به نحو احسن انجام دهند و در انجام وظایف نهایت دقت و بی‌طرفی را به کار برند و کلیه تصمیماتی را که می‌گیرند مقرون به صلاح کشور بوده و رعایت حفظ اسرار "سازمان" و هیئت‌مدیره را بنمایند. متن سوگندنامه در اساسنامه "سازمان" مندرج خواهد شد.

ماده ۱۳. حقوق و مزایای رییس و اعضای هیئت‌مدیره "سازمان" از محل بودجه "سازمان" پرداخت می‌شود.

تبصره - حق حضور اعضای غیردولتی "شورا" در جلسات شورا، به پیشنهاد رئیس "شورا" و با تصویب "شورا" تعیین و از محل بودجه "سازمان" پرداخت می‌شود.

ماده ۱۴. در بدو انتصاب و خاتمه عضویت، اعضای هیئت‌مدیره باید فهرست دارایی‌های خود، همسر، و افراد تحت تکلف خود را به "شورا" گزارش نمایند.

ماده ۱۵. حسابرس/بازرس "سازمان"، از بین مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی برای یک سال توسط "شورا" انتخاب می‌شود؛ انتخاب حسابرس/بازرس حداکثر برای دو دوره امکان‌پذیر خواهد بود.

ماده ۱۶. انجام هرگونه معاملات اوراق بهادار ثبت شده یا در شرف ثبت نزد "سازمان" یا هرگونه فعالیت و مشارکت مستقیم یا غیرمستقیم در انجام معاملات مذکور توسط اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" و نیز اشخاص تحت تکلف آن‌ها ممنوع است.

ماده ۱۷. اعضای "شورا" و "سازمان" موظفاند، فعالیت‌های اقتصادی و مالی خود و همچنین مشاغل تمام وقت یا پاره وقت خود را که طی دو سال اخیر به آن اشتغال داشته‌اند یا دارند، به رئیس قوه قضائیه گزارش دهند.

ماده ۱۸. اعضای "شورا"، "سازمان"، مدیران و شرکای مؤسسه حسابرسی "سازمان" مکلفاند از افشای مستقیم یا غیرمستقیم اطلاعات محرمانه‌ای که در اجرای وظایف خود از آن‌ها مطلع می‌شوند، حتی پس از خاتمه دوران تصدی خود، خودداری کنند. متخلف به مجازات‌های مقرر در ماده (۴۶) این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۱۹. "سازمان" می‌تواند در اجرای وظایف قانونی خود با مجوز دادستان کل کشور، اطلاعات مورد نیاز در چارچوب این قانون را از کلیه بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، شرکت‌های دولتی، دستگاه‌های دولتی و عمومی، از جمله دستگاه‌هایی که شمول حکم نسبت به آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام آن‌هاست و نیز اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی مطالبه نماید. کلیه دستگاه‌ها و اشخاص مذکور مکلفاند اطلاعات موردنیاز "سازمان" را در موعد تعیین شده ارائه نمایند.

فصل سوم: بازار اولیه

ماده ۲۰. "عرضه عمومی" اوراق بهادار در "بازار اولیه" منوط به ثبت آن نزد "سازمان" با رعایت مقررات این قانون می‌باشد، و "عرضه عمومی" اوراق بهادار به هر طریق بدون رعایت مفاد این قانون ممنوع است.

ماده ۲۱. ثبت اوراق بهادار نزد "سازمان" به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات قانونی و مصوبات "سازمان" و شفافیت اطلاعاتی بوده و به منزله تأیید مزایا، تضمین سودآوری و یا توصیه و سفارشی در مورد شرکت‌ها یا طرح‌های مرتبط با اوراق بهادار توسط "سازمان" نمی‌باشد. این موضوع باید در "اعلامیه پذیرهنویسی" قید گردد.

ماده ۲۲. ناشر موظف است تقاضای ثبت اوراق بهادار را همراه با "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" جهت اخذ مجوز عرضه عمومی به "سازمان" تسلیم نماید.

تبصره - فرم تقاضای ثبت اوراق بهادار، محتویات "بیانیه ثبت" و "اعلامیه پذیرهنویسی" که باید به "سازمان" تسلیم شود و نیز چگونگی انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" و نحوه هماهنگی بین مرجع ثبت شرکت‌ها و "سازمان" به موجب دستورالعملی است که توسط "سازمان" تنظیم و به تأیید "شورا" می‌رسد.

ماده ۲۳. "سازمان" پس از بررسی تقاضای ثبت اوراق بهادار و ضمایم آن و اطمینان از انطباق آن‌ها با مقررات، نسبت به تأیید "اعلامیه پذیرهنویسی" اقدام می‌کند.

تبصره ۱- "عرضه عمومی" اوراق بهادار باید ظرف مدتی انجام پذیرد که "سازمان" تعیین می‌کند. مدت مذکور از سی روز تجاوز نخواهد کرد. "سازمان" می‌تواند مدت پذیرهنویسی را با تقاضای "ناشر" و احراز ادله موجه حداکثر به مدت سی روز دیگر تمدید کند.

تبصره ۲- "ناشر" موظف است حداکثر ظرف پانزده روز پس از اتمام مهلت "عرضه عمومی"، "سازمان" را از نتایج توزیع و فروش اوراق بهادار از طریق که "سازمان" معین خواهد نمود، مطلع نماید. نحوه برخورد "ناشر" درخصوص عدم فروش کامل، در "اعلامیه پذیرهنویسی" مشخص می‌شود.

تبصره ۳- استفاده از وجوه تأدیه‌شده، پس از تأیید تکمیل فرآیند "عرضه عمومی" توسط "سازمان"، مجاز است.

تبصره ۴- در صورت عدم تکمیل فرآیند "عرضه عمومی"، وجوه گردآوری شده باید حداکثر ظرف مدت پانزده روز به سرمایه‌گذاران عودت داده شود.

ماده ۲۴. اگر "سازمان" فرم تقاضای تکمیل شده و ضمايم ارسالی را برای ثبت و اخذ مجوز انتشار اوراق بهادار ناقص تشخیص دهد، طی مدت سی‌روز مراتب را به اطلاع "ناشر" رسانده و درخواست اصلاحیه می‌نماید. "سازمان" در صورت کامل بودن مدارک، موظف است حداکثر ظرف سی روز از تاریخ ثبت درخواست در سازمان، مراتب موافقت یا عدم موافقت خود را با ثبت اوراق بهادار به "ناشر" اعلام کند.

ماده ۲۵. از تاریخ لازم الاجراشدن این قانون، برای ثبت شرکت های سهامی عام یا افزایش سرمایه آن ها، اجازه انتشار "اعلامیه پذیرهنویسی" توسط مرجع ثبت شرکت ها، پس از موافقت "سازمان" صادر می‌شود.

ماده ۲۶. از تاریخ لازم الاجراشدن این قانون، وظایف و اختیارات بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موضوع ماده (۴) قانون نحوه انتشار اوراق مشارکت، مصوب ۱۳۷۶/۶/۳۰ به "سازمان" واگذار می‌شود.

تبصره - اوراق مشارکتی که به موجب این قانون معاف از ثبت نزد "سازمان" باشد، از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۲۷. اوراق بهادار زیر از ثبت نزد سازمان "معاف" است:

۱. اوراق مشارکت دولت، بانک مرکزی و شهرداری ها
 ۲. اوراق مشارکت منتشره توسط بانک ها و مؤسسات مالی و اعتباری تحت نظارت بانک مرکزی
 ۳. اوراق بهادار عرضه شده در "عرضه های خصوصی"
 ۴. سهام هر شرکت سهامی عامی که کل حقوق صاحبان سهام آن کمتر از رقم تعیین شده توسط "سازمان" باشد.
 ۵. سایر اوراق بهاداری که به تشخیص "شورا" نیاز به ثبت نداشته باشند، از قبله اوراق منتشره توسط سازمان ها و مراجع قانونی دیگر.
- تبصره -** "ناشر" اوراق بهاداری که از ثبت معاف است، موظف است مشخصات و خصوصیات اوراق و نحوه و شرایط توزیع و فروش آن را طبق شرایطی که "سازمان" تعیین می‌کند، به "سازمان" گزارش کند.

ماده ۲۸. تأسیس "بورس" ها، "بازارهای خارج از بورس" و "تهاد های مالی" موضوع این قانون منوط به ثبت نزد "سازمان" است و فعالیت آن ها تحت نظارت "سازمان" انجام می‌شود.

ماده ۲۹. صلاحیت حرفه‌ای اعضای هیئت‌مدیره و مدیران، حداقل سرمایه، موضوع فعالیت در اساسنامه، نحوه گزارش‌دهی و نوع گزارش های ویژه حسابرسی "تهاد های مالی" موضوع این قانون، باید به تأیید "سازمان" برسد.

فصل چهارم: بازار ثانویه

ماده ۳۰. پذیرش اوراق بهادار در "بورس" طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد هر "بورس" و به تصویب "سازمان" می‌رسد. "بورس" مجاز به پذیرش اوراق بهاداری نیست که نزد "سازمان" ثبت نشده است.

تبصره. اوراق بهادار معاف از ثبت از شمول این ماده مستثنی است.

ماده ۳۱. "بورس" مکلف است فهرست، تعداد و قیمت اوراق بهادار معامله شده در روز های معامله را طبق ضوابط مصوب "سازمان" تهیه و به اطلاع عموم برساند. این فهرست در حکم سند رسمی است، و در سوابق بورس نگاهداری خواهد شد.

ماده ۳۲. "سازمان" مجاز است با تشخیص شرایط اضطراری، دستور تعطیل و یا توقف انجام معاملات هر یک از "بورس" ها را، حداکثر به مدت سه روز کاری صادر نماید. در صورت تداوم شرایط اضطراری، مدت مزبور با تصویب "شورا" قابل تمدید خواهد بود.

تبصره - شرایط اضطرار براساس آن دستورالعمل اجرایی خواهد بود که به پیشنهاد "سازمان" به تأیید "شورا" می‌رسد.

ماده ۳۳. شروع به فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله گری" و "بازارگردانی" به هر شکل و تحت هر عنوان، منوط به عضویت در "کانون" مربوط و رعایت مقررات این قانون و آیین‌نامه ها و دستورالعمل های اجرایی آن است.

تبصره - تا زمانی که "کانون" "کارگزاران/معامله گران" و "بازارگردانان" تشکیل نشده است، وظایف مربوط به آن "کانون" را "سازمان" انجام می‌دهد. هنگامی که تعداد اعضای "کانون" در سطح کشور به یازده نفر رسید، تشکیل "کانون" "کارگزاران/معامله گران" و "بازارگردانان" الزامی است.

ماده ۳۴. فعالیت "کارگزاری"، "کارگزاری/معامله گری" و "بازارگردانی" در هر "بورس" موکول به پذیرش در آن "بورس"، طبق دستورالعملی است که به پیشنهاد "بورس" به تأیید "سازمان" می‌رسد.

ماده ۳۵. هیئت‌مدیره "بورس" به تخلفات انضباطی "کارگزاران"، "کارگزار/معامله گران"، "بازارگردانان"، "ناشران" و سایر اعضای خود از هریک از مقررات این قانون یا آیین‌نامه های ذی‌ربط طبق آیین‌نامه انضباطی خود رسیدگی می‌نماید. رأی "بورس" به مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ قابل تجدیدنظر در "سازمان" می‌باشد. رأی "سازمان" قطعی و لازم الاجرا می‌باشد.

ماده ۳۶. اختلافات بین "کارگزاران"، "بازارگردانان"، "کارگزار/معامله گران"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، "ناشران"، سرمایه‌گذاران، و سایر اشخاص ذی‌ربط ناشی از فعالیت حرفه‌ای آن ها، در صورت عدم سازش در "کانون" ها توسط "هیئت داورى" رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۷. "هیئت داورى" متشکل از سه عضو می‌باشد که یک عضو توسط رئیس قوه قضائیه از بین قضات با تجربه و دو عضو از بین صاحب‌نظران در زمینه‌های اقتصادی و مالی به پیشنهاد "سازمان" و تأیید "شورا" به اختلافات رسیدگی می‌نمایند. رئیس قوه قضائیه و "سازمان" با تأیید "شورا" علاوه بر نماینده اصلی خود، هریک عضو علی‌البدلی تعیین و معرفی می‌نمایند تا در صورت غیبت عضو اصلی مربوط در "هیئت‌داوری" شرکت نمایند. شرایط عضو علی‌البدل همانند عضو اصلی می‌باشد.

تبصره ۱- ریاست "هیئت داورى" با نماینده قوه قضائیه خواهد بود.

تبصره ۲- مدت مأموریت اعضای اصلی و علی‌البدل دو سال می‌باشد و انتخاب مجدد آنان حداکثر برای دو دور دیگر بلامانع است.

تبصره ۳- "هیئت داورى" دارای دبیرخانه‌ای است که در محل "سازمان" تشکیل می‌گردد.

تبصره ۴- بودجه "هیئت داورى" در قالب بودجه "سازمان" منظور و پرداخت می‌شود.

تبصره ۵- آرای صادر شده از سوی "هیئت داورى" قطعی و لازم‌الاجراست و اجرای آن به عهده اداره‌ها و دوائر اجرای ثبت اسناد و املاک می‌باشد.

ماده ۳۸. در صورتی که "کارگزار"، "کارگزار/معامله‌گر"، "بازارگردان"، "مشاور سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکل‌های مشابه درخواست کناره‌گیری موقت یا دائم از فعالیت خود را داشته باشند، مراتب را به "سازمان"، "کانون" و نیز به "بورس" مربوطه اعلام نموده و مجوز فعالیت خود را نزد "کانون" تودیع می‌نمایند. تضمین‌ها و وثایق مربوط تا تعیین تکلیف معاملات انجام شده و سایر تعهدات آن‌ها به قوت خود باقی خواهد ماند. قسمت اخیر این ماده نسبت به "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکل‌های مشابه که عضویت آن‌ها براساس ماده (۳۵) این قانون تعلیق یا لغو می‌شود، نیز مجری است.

ماده ۳۹. "کارگزاران"، "کارگزار/معامله‌گران"، "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و سایر تشکل‌های مشابه ملزم‌اند طبق دستورالعملی که توسط "سازمان" تنظیم و ابلاغ می‌شود، گزارش‌های لازم را تهیه و به مراجع ذی‌ربط تسلیم نمایند.

فصل پنجم: اطلاع‌رسانی در بازارهای اولیه و ثانویه

ماده ۴۰. "سازمان" موظف است ترتیبی اتخاذ نماید تا مجموعه اطلاعاتی که در فرایند ثبت اوراق بهادار به دست می‌آورد، حداکثر ظرف مدت پانزده روز، طبق آیین‌نامه مربوطه در دسترس عموم قرار گیرد.

ماده ۴۱. "سازمان" موظف است "بورس" ها، "ناشران" اوراق بهادار، "کارگزاران"، "معامله‌گران" "بازارگردانان"، "مشاوران سرمایه‌گذاری"، و کلیه تشکل‌های فعال در بازار سرمایه را ملزم نماید تا براساس استاندارد های حسابداری و حسابرسی ملی کشور، اطلاعات جامع فعالیت خود را انتشار دهند.

ماده ۴۲. "ناشر" اوراق بهادار موظف است صورت‌های مالی را طبق مقررات قانونی، استاندارد های حسابداری و گزارش‌دهی مالی و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی که توسط "سازمان" ابلاغ می‌شود، تهیه کند.

ماده ۴۳. "ناشر"، "شرکت تأمین سرمایه"، "حسابرس" و "ارزش‌یابان" و مشاوران حقوقی ناشر، مسئول جبران خسارات وارده به سرمایه‌گذارانی هستند که در اثر قصور، تقصیر، تخلف و یا به دلیل ارائه اطلاعات ناقص و خلاف واقع در عرضه اولیه که ناشی از فعل یا ترک فعل آن‌ها باشد، متضرر گردیده‌اند.

تبصره ۱- خسارت‌دیدگان موضوع این ماده، می‌توانند حداکثر ظرف مدت یک سال پس از تاریخ کشف تخلف به هیئت‌مدیره "بورس" یا "هیئت داور" شکایت کنند، مشروط بر این که بیش از سه سال از عرضه عمومی توسط "ناشر" نگذشته باشد.

تبصره ۲- فقط اشخاصی که اوراق بهادار ناشر موضوع این ماده را قبل از کشف و اعلام تخلف خریده باشند، مجاز به ادعای خسارت می‌باشند.

ماده ۴۴. "سازمان" می‌تواند در صورت آگاهی از ارائه اطلاعات خلاف واقع، ناقص یا گمراه‌کننده ازطرف "ناشر" در "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی"، "عرضه عمومی" اوراق بهادار را در هر مرحله‌ای که باشد، متوقف کند.

ماده ۴۵. هر ناشری که مجوز انتشار اوراق بهادار خود را از "سازمان" دریافت کرده است، مکلف است حداقل موارد زیر را طبق دستورالعمل اجرایی که توسط "سازمان" تعیین خواهد شد، به "سازمان" ارائه نماید:

۱. صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده.

۲. صورت‌های مالی میان دوره‌ای شامل صورت‌های مالی ۶ ماهه حسابرسی شده، و صورت‌های مالی سه ماهه.

۳. گزارش هیئت‌مدیره به مجامع و اظهارنظر حسابرس

۴. اطلاعاتی که اثر با اهمیتی بر قیمت اوراق بهادار و تصمیم سرمایه‌گذاران دارد.

ماده ۴۶. اشخاص زیر به حبس تعزیری از سه ماه تا یک سال یا به جزای نقدی معادل دو تا پنج برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که "اطلاعات نهانی" مربوط به اوراق بهادار موضوع این قانون را که حسب وظیفه در اختیار وی قرار گرفته به نحوی از انحاء به ضرر دیگران یا به نفع خود یا به نفع اشخاصی که از طرف آن ها به هر عنوان نمایندگی داشته باشد، قبل از انتشار عمومی، مورد استفاده قرار دهد و یا موجبات افشاء و انتشار آن ها را در غیر موارد مقرر فراهم نماید.

۲. هر شخصی که با استفاده از "اطلاعات نهانی" به معاملات اوراق بهادار مبادرت نماید.

۳. هر شخصی که اقدامات وی نوعاً منجر به ایجاد ظاهری گمراه کننده از روند معاملات اوراق بهادار یا ایجاد قیمت های کاذب و یا اغوای اشخاص به انجام معاملات اوراق بهادار شود.

۴. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون اقدام به انتشار آگهی یا "اعلامیه پذیرهنویسی" به منظور عرضه عمومی اوراق بهادار نماید.

تبصره ۱- اشخاص زیر به عنوان اشخاص دارای "اطلاعات نهانی" شرکت شناخته می شوند:

الف) مدیران شرکت شامل اعضای هیئت مدیره، هیئت عامل، مدیرعامل و معاونان آنان.

ب) بازرسان، مشاوران، حسابداران، حسابرسان و وکلای شرکت.

ج) سهامدارانی که به تنهایی و یا به همراه افراد تحت تکفل خود، بیش از ده درصد سهام شرکت را در اختیار دارند یا نمایندگان آنان.

د) مدیرعامل و اعضای هیئت مدیره و مدیران ذی ربط یا نمایندگان شرکت های مادر (هلدینگ) که مالک حداقل ده درصد سهام یا دارای حداقل یک عضو در هیئت مدیره شرکت سرمایه پذیر باشند.

ه) سایر اشخاصی که با توجه به وظایف، اختیارات و یا موقعیت خود به "اطلاعات نهانی" دسترسی دارند.

تبصره ۲- اشخاص موضوع تبصره یک این ماده موظفاند آن بخش از معاملات اوراق بهادار خود را که مبتنی بر "اطلاعات نهانی" نباشد، ظرف پانزده روز پس از انجام معامله، به "سازمان" و "بورس" مربوط گزارش کنند.

ماده ۴۷. اشخاصی که اطلاعات خلاف واقع یا مستندات جعلی را به "سازمان" و یا "بورس" ارائه نمایند یا تصدیق کنند و یا اطلاعات، اسناد و یا مدارک جعلی را در تهیه گزارش های موضوع این قانون مورد استفاده قرار دهند، حسب مورد به مجازات های مقرر در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهند شد.

ماده ۴۸. "کارگزار"، "کارگزار/معامله گر"، "بازارگردان" و "مشاور سرمایه گذاری" که اسرار اشخاصی را که برحسب وظیفه از آن ها مطلع شده یا در اختیار وی قرار دارد، بدون مجوز افشاء نماید، به مجازات های مقرر در ماده (۶۴۸) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهد شد.

ماده ۴۹. اشخاص زیر به حبس تعزیری از یک ماه تا شش ماه یا به جزای نقدی معادل یک تا سه برابر سود به دست آمده یا زیان متحمل نشده یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد:

۱. هر شخصی که بدون رعایت مقررات این قانون تحت هر عنوان به فعالیت هایی از قبیل "کارگزاری"، "کارگزار/معامله گر" یا "بازارگردانی" که مستلزم اخذ مجوز است مبادرت نماید یا خود را تحت هر یک از عناوین مزبور معرفی کند.

۲. هر شخصی که به موجب این قانون مکلف به ارائه تمام یا قسمتی از اطلاعات، اسناد و یا مدارک مهم به "سازمان" و یا "بورس" مربوط بوده و از انجام آن خودداری کند.

۳. هر شخصی که مسئول تهیه اسناد، مدارک، اطلاعات، "بیانیه ثبت" یا "اعلامیه پذیرهنویسی" و امثال آن ها جهت ارائه به "سازمان" می باشد و نیز هر شخصی که مسئولیت بررسی و اظهارنظر یا تهیه گزارش مالی، فنی یا اقتصادی یا هرگونه تصدیق مستندات و اطلاعات مذکور را برعهده دارد و در اجرای وظایف محوله از مقررات این قانون تخلف نماید.

۴. هر شخصی که عالماً و عامداً هرگونه اطلاعات، اسناد، مدارک یا گزارش های خلاف واقع مربوط به اوراق بهادار را به هر نحو مورد سوءاستفاده قرار دهد.

ماده ۵۰. "کارگزار"، "کارگزار/معامله گر" یا "بازارگردانی" که اوراق بهادار و وجوهی را که برای انجام معامله به وی سپرده شده و وی موظف به نگهداری آن در حساب های جداگانه است، برخلاف مقررات و به نفع خود یا دیگران مورد استفاده قرار دهد، به مجازات های مقرر در ماده (۶۷۴) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵/۳/۶ محکوم خواهد شد.

ماده ۵۱. در صورت ارتکاب تخلفات مندرج در این قانون توسط اشخاص حقوقی، مجازات های پیش بینی شده بر حسب مورد درباره آن دسته از اشخاص حقیقی اعمال می شود که از طرف اشخاص حقوقی یاد شده، مسئولیت تصمیم گیری را بر عهده داشته اند.

ماده ۵۲. "سازمان" مکلف است مستندات و مدارک مربوط به جرائم موضوع این قانون را گردآوری کرده و به مراجع قضایی ذیصلاح اعلام نموده و حسب مورد موضوع را به عنوان شاکی پیگیری نماید.

چنانچه در اثر جرائم مذکور ضرر و زیانی متوجه سایر اشخاص شده باشد، زیان دیده می‌تواند برای جبران آن به مراجع قانونی مراجعه نموده و وفق مقررات، دادخواست ضرر و زیان تسلیم نماید.

فصل هفتم: مقررات متفرقه

ماده ۵۳. "کارگزاران"، "کارگزاران/معامله‌گران"، "بازارگردانان" و سایر فعالان بازار اوراق بهادار مکلفند ظرف شش ماه از تشکیل "سازمان" نسبت به ایجاد "کانون" خود، پس از تصویب اساسنامه آن اقدام کنند.

ماده ۵۴. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی، نمی‌تواند بیش از دو و نیم درصد ($\frac{2}{5}\%$) از سهام "بورس" را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۵. هیچ سهامدار حقیقی یا حقوقی نمی‌تواند بیش از پنج ($\frac{5}{100}\%$) درصد از سهام "شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه" را به طور مستقیم یا غیرمستقیم در مالکیت داشته باشد.

ماده ۵۶. پس از تشکیل "سازمان"، کلیه سوابق، اسناد و مدارک شورای بورس موضوع قانون تأسیس بورس اوراق بهادار تهران، مصوب ۱۳۴۵، به "سازمان" منتقل می‌شود.

ماده ۵۷. اموال و دارایی‌های سازمان کارگزاران بورس‌های موجود اعم از منقول و غیرمنقول، وجوه نقد، سپرده‌های بانکی و اوراق بهادار، حقوق و تعهدات و سایر دارایی‌ها پس از کسر بدهی‌ها و همچنین وجوه ذخیره گسترش "بورس"، در کمیته‌ای مرکب از رئیس "سازمان"، نماینده منتخب کارگزاران "بورس" مربوط و نماینده "شورا" احصا و حسب ضرورت و نیاز بین شرکت سهامی "بورس" مربوط و "سازمان" به ترتیب به عنوان سرمایه و منابع مالی در اختیار تسهیم می‌شود. تصمیمات این کمیته پس از تصویب وزیر امور اقتصاد و دارایی لازم‌الاجرا می‌باشد.

تبصره - سوابق کارکنان "سازمان کارگزاران" هر "بورس"، به موجب مقررات قانون کار بازخرد می‌گردد.

ماده ۵۸. دولت اقدامات لازم برای فعال کردن بورس‌های کالایی و تطبیق آن با این قانون و ارائه راه کارهای قانونی موردنیاز را به عمل خواهد آورد.

ماده ۵۹. این قانون چهار ماه پس از تصویب به طور کامل لازم‌الاجرا است و هیئت وزیران و سایر مراجع مذکور در این قانون، موظف‌اند به نحوی اقدام نمایند که مقررات اجرایی و سازمانی و تشکیلات مناسب اجرایی این قانون، ظرف این مدت استقرار یافته و به تصویب رسیده باشد.

ماده ۶۰. پس از انقضای مهلت های مقرر در این قانون ، قانون تأسیس بورس اوراق بهادار مصوب ۱۳۴۵/۲/۲۷ و کلیه قوانین و مقرراتی که مغایر با این قانون است، لغو می شود.

قانون فوق مشتمل بر شصت ماده و بیست و نه تبصره در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ اول آذرماه یک هزار و سیصد و هشتاد و چهار مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۴/۹/۲ به تأیید شورای نگهبان رسید.